

Darai Lajos (Kápolnásnyék):
Emberségünk emberisége

A múlt eseményei történelemmé nem maguktól lesznek, hiszen ha elmúltak, kellene emlékezet fenntartók, őrzők, érdekeltek, kik felhasználják a múltat.

Nagy megtévesztés folyik ezzel manapság, mert történelmi tetté minősítenek legnagyobb kiemelkedő teljesítményt, vitorlába fogva emberiség szelet.

Mert szeretnek ama legmagasabb szintre felkapaszkodottnak bemutatni jelent, elhangzik, hogy ilyen még sosem volt, történt, és ettől lesz a szereplő égbe emelt.

Nincs ugyan kimondva, sőt, inkább tagadva, hogy isten a történelem birtokosa, s mintha gondviselője lenne, csak legjobbat hagy fennmaradni, jutalmát neki osztja.

Nyelvi mondatokban intézik a sorsunk, háború után békekötés dönti el, ki számít bűnösnek, kié a jó oldal, kié a haszon, veszteséget ki visel.

Azaz hogyan alakul a történelem, mit mutat a hatalmi szükségszerűség, mintegy előírják, hogy mi fog történni, és ezzel megfordul a valóságghűség.

Mert egyrészt visszamenőleg is írnak, győzelmüket a múltra is kiterjesztik, másrészt a jelenben olyan számít nagynak, mi feltupírozott, szemünket mereszti.

Belép életünkbe hihetetlen csoda, csak csalással lehet ahhoz hozzájutni, de a hazugságot el tudják takarni, diktálva a valót, így lesz a múlt lutri.

Nem megalapozott, nem érdem szülte, igazi találmányai elfelejtve, mintha nem az egyes ember adná össze, létünkön trónolnak, de lényegét veszelve.

Világot látni! Világot látni! hangzik ma is mindenfelől vérmes követelmény, mert máshol mindenből jobbat tapasztalhatsz, utolérjük őket, tenni sokat kell még.

És tényleg, sokmindenben előttünk jártak eddig, különösen nyugati országok, előnyöket történelmi okból nyertek, létükből kevesebb féreg foga rágott.

Jó pénzért árulták tudós fölényüket, mindenféle téren hasznos tanácsukat,

sokféle készüléket gyártottak nekünk is, vettük, betömjünk szükséglet lyukakat.

De a fontos dolgot cicomázni kezdték, s már a fényűzést is meg kellett fizetni, divathóbort felé mozdult el világuk, mely irányba nem lehet a jövőt vetni.

Ott szétválasztódott, mi itt még egyben van, hit és erkölcs ügye műszaki dolgoktól, sokkal többet megengedhetnek maguknak, míg mi még épülünk megfontolásokból.

Szegénységnek nevezik állapotunkat, ez sokkal többet mutat lelki oldalon, eredményre is hajt, nyugalmat is áraszt, miközben itt sem hiányzik a vigalom.

De észnél kell lennünk, mert már támadás ér józan eszünkért is, és ami normális, el kellene vetnünk, kalandos életet testi téren kellene keresni, máris.

Ám mi nem esszük olyan forrón a kását, bár sokan külföldre csábultak manapság, de ott nem élménytől, szerektől kábultak, meg kell előznünk, mi gyógyultan is rabság.

Sorra jön káros jólétre oly megoldás, hosszú táv még rosszabb, mint eredetileg, mi meg felélesztjük hagyományainkat, igaz múlt tanulsága jövőnkért fizet.

Önostorozás az, ha egy nép fogyni kezd, végzetévé válva éri el a sikert, hogy ugyanúgy éljen csökkent létszámban, hanyatlásra fordul a jövőhöz mérten.

Hozzá segítené elnyomó hatalom, ne örvendezzen sok új születésnapon, sőt, élők is adják fel nemzetiségük, eme más világhoz idomuljon létük.

De ez igen erőltetett hozzáállás, lelki ételünkre öntött hamis mártás, mert minden ember igen szilárd épület, alapunk kemény hit magunkban, nem üreg.

Nem dől össze világ, ha nagy a változás termelt javainkból kiké lakmározás, az se zavarjon, ha szomszéd másként beszél, közös kár, ha viharra válik szembeszél.

Amennyire kiterjed a teljesítmény, akkorára duzzad ország felépítmény, álságosan ezt nem lehet megnövelni, vérvalóság fala fogja visszaverni.

Ideig-óraig győz le távolságot szagolni messziről szállított virágot, de majd közbejönnek valós nehézségek, előbb hervadtan jön, majd ide se érhet.

És jobb kiszolgáltatottan megmaradni szerényen, mint kiszolgálóként úgy kapni függőséget, mi kiüresítve pusztít, hűséget követel, hűtlenként gyanúsít.

Őrizzen bennünket megelégedettség azzal, amink megvan, gazdag nyelvi egység,
és hogy mindegyikünket saját feladat vezérel, megtéve közösséggé avat.

Külső erő vetett el széthúzás magot, helyette őrizzük a szaporulatot,
emelve, ha lehet, az emberség fokon, aki nem vértestvér, az is lelki rokon.

Ha nem önbizalomnövelde a magyar őstörténet és nem is dicsőséggyár, mert
tele van hamisítással, hazugsággal, amit leleplezni már a tudomány mer

és képes, ahol túlléptünk fél évezredes leverettetésünk megalázó útján,
mit ránk erőltettek múlttá maszkírozva, betömve emlékeink gazdag szent kútját,

akkor ama forrás főjét, nyílását kell megtisztítanunk, ügyelve az ördögi
terv és gyakorlat maradványaira, ne sugározzák tovább betegítő, dögi

létben tartó hatásukat mai napig, rajtunk tiprók kezéből a váltóbotot
kiverjük, leleplezzük a mesterkedést, minek nyomán nekünk nem jut más, csak robot.

Szégyen, hogy nyerteseket raknak fejünkre utólag, visszamenőleg, igazságot
tiporva, holott harcban megálltuk helyünk, és mi vívtunk ki embernek szabadságot

nemcsak honvédelem megszervezésével, de tízezer évek óta folyton-folyvást
a körülményekhez alkalmazkodó, találmányokkal itt, befogadva oly mást

is, ami s aki szívesen jött, vagy ide menekült, de a támadókat levertek,
beolvasztottuk, ámde mindet megtartva sajátságukban, hogy többek legyünk együtt.

Ebből nyerhetünk igaz önbecsülést, és ezt kell most dicsérnünk, nem gyilkos hajlamot,
ami elfajulást tobzódik, új álság mentén lesznek árulóvá világnagyok,

de a tiszta erkölcs történelmi hite kötelez bennünket megmaradni annak,
kik mindig voltunk, vállalva áldozatot, mit ha isten vet belénk, földünk nem parlag.

Alapítvány-tetralógia a neve a jövő tudományát regényesítő
nagy műnek, amely megalapozott minden további hasonló irodalmat, dicső

filmet a Tejútrendszer belakásáról, de nemcsak előre, hanem hátrafelé szintén feltételezve ez állapotot, mintegy hitelesítve kétkedők felé.

Amivel a bizonyítás kívülről jött, hogy a Földön kívüli élet régóta fejlettebb, e képzelt világ szerint, mint mi, ám nem véletlen, hogy mi nem tudunk róla.

Azaz a szerző két döglegyet leütött egy csapásra, ezzel a szerkezettel, mert tudásunkat túlhaladót meghirdetve tőlünk távol, jelen létünk felmentett lett.

Hogy mi még nem tudunk térugrást művelni, nem a mi hibánk, egykor így határoztak milliányi bolygón uralkodó nagyk, maradjunk mi emberséget őrző osztag.

Ahonnét, ha kell, vihetnek eredeti magot, embercsírákat megújítani már elfajult testüket-lelküket velünk, mert mi még ismerve Istent, mondunk neki imát.

Mialatt ama értelmes lények ott kinn nekünk felfoghatatlan tudással bírva, képzelhetetlen szerkezetekkel élve, eszmény képtelenek mulandóságát kínra.

Tanulság, hogy bárhogy csűrjük és csavarjuk, közös élményeinken sosem jutunk túl, bárhová álmodjuk magunkat merészen, jót s szépet mutató emberi utunk úr.

Nagy kaland volt, biz' a', míg ide elértünk, hogy már szinte lecsurgunk a Föld széléről, de ha a létről még alig-alig tudunk, fontosabb, mi visszaköszön magas égből.

Valami fontos és a legfontosabb közt annyi a különbség, hogy ki képviseli, kinél kerül előtérbe minden előtt, mert általa életboldogságát nyeri.

Ősmúltból női alakot jelző szobrok sokasága került elő termékenység tisztelet általános voltát mutatva, azazhogy jól tudták az anya szerepét,

gyerekszülés által világunk folytatja, s ha csecsemőjüket elvesztették gyakran, ismételt áldozat a túlélést adta, s képesség növelő, ha erő kicsattan.

Körül rajongták hát, látszik alakjukon, telt idomaikból jusson a magzatnak, s ha ma divat vékonynak maradni, tudom, árthat, bővében kell lenni tápanyagnak

a terhesség alatt, mi áldott állapot lett, midőn ki akarták venni a kezünkből saját sorsunk, szaporodás ajánlott lett felsőbb, égi rendelésből, s fogant bűnből,

bujaságból tiltottan, ha nem szentségben kötött frigyben, hogy természetesség fölé kerekedjen hatalom bűvöletében az ember, lelke gyűljön istenség köré.

Az örök anyából istennőt kreáltak, magában sűrített emberi lényeket,
égi magasságból kaptak, kik helyálltak, oda mondtak érte hálás köszönetet.

De ez nem csökkenti kihordás nehezét, minden anya megszenved életet adván,
új korban férfiuralom lett a vezér, ifjak értelmetlen a harcmezőn halván.

Párhuzamosan, de rejtve ment az élet tovább a maga rendes útján, a földön,
gondolatközléssel tartva a szellemet a helyén, s anyatiszteletet a nőkön.

Csudás képességnek tartani ma azt, hogy népünk a tágabb környezetéhez képest
békét szeretne a szomszédságba, pedig a háború örök természetes, bár rossz

szükségszerűség, ember veleszületett tulajdonsága, hogy egymásra támadni
se rest, ha érdekeit sérelem éri, és élete árán is megvédi magát,
otthonát, a hazát, mindezt így mondani hamisítás, valójában szentségtörés
az ember isteni teremtménye kapcsán, s érdemeink tévedéses eltúlzása.

Nemcsak, mert ha mi ennyire kimagaslók vagyunk, nem is várhatjuk el többiektől,
akik ily módon nem hasonlítanak ránk, hogy kövessék az általunk járt utat,

így hát legfeljebb majd mi áldozatul esünk támadásnak, és túlnyomóságuk
miatt nem kétséges gyászos kimenetel, örök vesztesékként igazán meghalunk.

Hanem, mert a felszínes károgaást könnyű elhessenteni, cáfolja adatsorok
hossza, hogy a föld és az ember sokáig, sokkal-sokkal tovább mentes volt erőszak,

gyilkolás és hasonlótól, évmilliók állnak szemben utóbbi féltucat ezer
évvel, amikor felütötte fejét ez elfajulás réme, egyéni haszonként

megkísértő ördögi eljárást kezdve mások kárára, kegyetlen lelkülettel,
tehát nem alapállásból fakadóan, hanem csak pillanatnyi elmezavarban.

A mi érdemünk, hogy népként is őrizzük, az eredeti emberségcsírát, magot,
a béke nemcsak hasznunk, hanem örömünk, így vagyunk, voltunk, leszünk mindig magyarok.

Boldog, aki helyhez kötődve élhet, de ez nem jelent egyetlen pontú életre szűkített követelményt, hanem értékes vidék megbecsülését, ha a föld ékes

szülőföldünk, vagy másért jeles az a táj, ha ott vagyunk, lelkünkben nincsen akadály megélve felidézni a hely szellemét, élvezzük, hogy ott állt meg az életkerék

velünk, hogy részleteiben elmerüljünk, ugyanezt keressük, bárhová kerüljünk, ahol megtaláljuk magunk s számításunk, hová halottainknak nyughelyet ásunk.

Ilyenként világban járva, kalandozva nyitottan az újra, szépre, gazdagodva térünk vissza, mert van kinek beszámolni, nem feltétlen kell hozzá ajándék holmi,

de jólesik mindig összehasonlítás, a hazai jobb, másholi ámitás. Mégis viszont azért csereberélni jó, ellesett ügyességek haszna csábító,

és itt is van sokminden, mit megmutatnánk válaszul külső javakért odaadnánk. Mindez összedől, mikor menekülni kell, mikor a gyűlölet rombolása kikel,

és összekever tavaszeltőt, nyárutót, nem kenyeret termel, hanem földönfutót. Mert ha a földünkre másnak fáj a foga, és az emberségnek alacsony a foka,

többséget mutatva támadnak majd miránk, nagyobb hatalommal parancsolva irányt, páriát csinálva az ellenállóból, szemet hunyva rossznak részesülnek jóból.

De javakat a föld végül mégis úgy ad, termelték azokat, nem vadászott dúvad minden, megőriz minket helybéli tudás, s itt így élni jövőt nem pokolra jutás.

Bár megszokott emlegetni hasonlatként a szorgos méheket, akikre nyugodtan mondhatjuk, hogy olyan fáradhatatlanok, eltéríthetetlenek és hervadatlan

munkálkodók, mint ők, s mintegy jutalomként úgy alkalmazzuk rájuk e megjelölést, hogy már nem is tudjuk, emberről vittük-e át a tulajdonságot, mint jövőndölést,

mit lehet elvárni ilyen társainktól, avagy a méhektől, így tájékoztatjuk magunkat, milyen értékesek ők nekünk, sőt, őket mintaként felsorakoztatjuk.

Pedig annak természetesnek kellene lennie, hogy szüntelen tevékenykedünk, hogy a vérünkben van a kötelességünk, és az eredményességből nem engedünk.

S napi dolgunk mellé még jöhet alkotás, teremtés öröme, felülemelkedés a szükségeseken, pihentetésképpen hagyományápolás, elmeszellőztetés.

Ami bizony már nincsen a méheinknél, nekik az életük úgy beszabályozott, hogyha kedvezőtlen körülmények közé kerültek, az számukra pusztulást hozott.

Ezért kell megbeszelnünk történetünket: abban előfordultak nagy nehézségek, amikor nagy fordulatot kellett tenni, életmódot váltani a túléléshez.

S ezért ha nem is teremtés koronája, de alkalmazkodás „királyai” vagyunk, ám miután újrakezdtünk új életet, törekvésből ismét legtöbbet adunk.

Hűség a régiséghez micsoda ármány lett egyesek szemében, akiknek nincsen keresnivalójuk a múltban, gondolják tévesen, nem osztozkodhatnak a kincsen,

mit évezredek vívmánya felhalmozott, de kirekesztésük éppen olyan hamis, mint birtokoknak urakhoz rendelése, mert a gazdagság szorgalmas ész szülötte,

nem pusztán leszármazotti vér vetése. És a tájakon átívelő hatalom olyan modern uralom, mi nem ismeri, sőt, megveti a kis helyi közösséget,

melyből csak sokból lesz az úri csűr teli. Az ilyenek természete: ismerete minden anyagi-szellemi adottságnak, ennek művelése kapcsán sokadalom

támad az elmében, s nem valami átlag teremtmény, de sosemvolt esetleges egyedi különlegesség, mi meghódít szomszédságot, tágabb környezetet is,

mert hasznos, életre előnyként rakódik. Eközben a gyakorlati ész arra megy, amerre a legkisebb az ellenállás, mert a kitűzött cél lebeg szem előtt,

miközben megindul felé búcsújárás. És nemcsak ellenértékben veszik őt meg, hanem erőszakkal szolgáságba hajtják, még az anyanyelvét is elvonnák tőle,

pedig az lényege, mint tavasznak hajtás, rügyfakadás életfeltételek nélkül nem lehetséges, mint magot ne szórj kőre, ha növényt akarsz s termést elérni végül.

Nincs tehát se felső-, se alsórendű nép, nyelv, alkat, műveltség és más egyéb előny, össze kell egyeztetni dús javainkat, ne rombolj, építés legyen győző erőn.

Ami Földünket héjként pókhálózza be, nem felülről ránk eresztett bűvárharang alakú és szerepű készség vagy eszköz, hanem milliárdnyi szálú önsugárzás

együttese, nem isteni gondviselés teher elszívója életkonyhánk mélyén, öntudatra ébredésünk örök jele, kiméri hűen helyünket a Nap alatt.

Azaz feladatunkat, hogy ne várjuk más segítségét, megoldását jelentkezni, mert nem fog, nekünk kell rendbetenni magunk okozta bajunk, mire van is reményünk

teljes joggal, ha összekapcsoljuk eszünk és hallgatunk rá, magátólértetődő, mégis mélyenszántó bölcsességeire, amit igaz emberekként kimondhatunk.

Illetve tőlük származtathatunk, még ha nehéz is megismerni őket szándékos ismeret zajban, mit azok gerjesztenek, akiknek semmi se, nekünk minden drága,

ahol nem vehetünk részt a döntésekben, átnyúlhat fejünk fölött távhatározat, elrontva sorsunkat nemzedékeken át, hacsak nem állunk ellen összefogással.

Szívünkéből fakasztott együttérzés mentén figyelve a múltból jövő tanulságra, hogy megmaradásunk tétje forog kockán, ha nem zendül bennünk üdvös összhangzatunk,

hogy közösségünket árulják tudatlan, kik külső erőkkkel szövetkeznek folyton, renyhe kényelmességük nem lehet erény, minta, vállalni kell jövőnkért a harcot. És ez egybeforrasztja lelkesedésünk, távlatokban terem áldozatunk üdvé, e kevés is sok, ha emberségről van szó, összeadva ment meg, míg világ a világ.

A kétnemű ember titokzatos csoda, rejtelmes, ahogy kiegészíti egymást, szerelem élete legmagasabb foka, félelmi léted lesz nélküle, meglásd.

Mindenki tudja, hogy a legnagyobb szentség egymásra találni természetrend szerint, ki a hőfokából részesül, szerencsés, árama párunk körül kitartón kering.

És szeretete kiterjed gyermekekre, előre és hátra mozgat nagycsaládot, lelki egészség koronája fejekre, hűség igazsághoz, nemzethez, hazához.

Nem csupán önmagunk mindennek forrása, de emberösszesség feneketlen kútja,
mélységes mindenség szülöttei vagyunk, ha tetszik, égi istennek földi mása.

És ez nemcsak tetszetős elméletet nyújt, megéljük hasznát a mindennapok során,
történet mutatja, mindig jó szelet fűjt ránk, szellemiséggé vált már igen korán.

Régóta ismerjük szigorú törvényét, hogy rokonok között nem lehet házasság,
ennek ma tudomány rögzíti érvényét, tiszta elme alkotása világnagyság.

Felnőtt és fiatal úgy különül el, mint reggel s este, érett gyümölcs és éretlen,
mester és tanítvány, bolygó Napot kering, értelem fénye sose gyullad véletlen.

Nemzedékek dolgoznak megoldásokon, egyensúlyba kerüljön élet és halál,
ne markolj túl sokat, ne jusson csak pofon, add meg, mit szív adhat, megbecsüld, mit talál.

Az emberszeretet egyetemessége egyedre lebontva akkor érvényesül,
sorsunk rendezi vállalt ész közössége, üdvözült érzésből mindenki részesül.

Folytonosság tudatot vittek magukkal a bujdosók, viszik ma kivándorlók,
bőrük alá rejtetten a lényegünket, vagyunk magas fokon emberség gyakorlók.

Azért harcoltunk s elbukva elfutottunk, ügyünk ne csak hősi halál vigye tovább,
s nem megfutamodás nehézségek elől, ha haladó eszménk megelőzte korát.

Ez a testvériség, mi időtlen csorbul, mintha végig mozgatná a történelmet,
megsértése hasznos, hiánya szenvedés, kinek kívül tágabb, nem kér álkegyelmet.

A vád hamis, hogy ez sarkos vélemény, merthogy a hatalom kegyetlenségével
meg kell tanulnunk együttélni vidáman, hisz' az idő jobban tudja, hogy mit érlel.

És majd enyhülni fog a kemény szorítás, visszatér az élet régi nyomdokába,
mit elvesztünk közben, nem üres áldozat, jövő nemzedékek boldogulás ára.

De nem tér vissza, mert az új terpeszkedik, tobzódik szinte kimerülhetetlenül,
mert megtalálja világnagy rokonait, vérséginek mondva hazugságba merül.

Mert csak a kiváltságosság akarása egyetemesíti haszonélvezőit,
egyoldalúvá téve az értékmérést, szűkíti az eszményt, bár hirdeti, bővít.

Kell hát visszatérni, kibújni föld alól, mint költözőmadár s tavaszi kikelet,
megőrzött örök emberit visszatenni a helyére, hogy éljen igaz szeretet.

Ami jellemezte évmillióinkat, ezt rontaná el pár ezer év szemete,
de újra jó úton járva megbocsátás működtet együttélést, világ szelleme.

Érdekes, az eszmék egyetemessége milyen régóta tud virulni közöttünk,
csak a hatalomban érdekelt szív kérge oly kemény, lepattan róla elvi főztünk.

Pedig világrészek saját bölcseséggel bírnak és ha azt szabadon kifejtetik,
elcsodálkozunk, elmeél mit termel, világként élénk színes szőnyeget terít.

De értelmét, hatását vissza akarják gyömszölni a régmúltba mai világ-
erők, hogy higgyük már tarka kuszát mutat, messze van tőle haladó irány.

Győzteseknek van ilyen hozzáállása, lerombolandó ellenállás csíráját,
de az embernek épp attól van tartása, belül soha nem adja fel eszmevárát.

Ottan nem, itten igen, nyugvó nap táján, s mi kelethez kötne, nem tisztán áll élénk,
mi nem szüretelhetünk a tudás fáján, ne küldjön híradást onnan senki felénk,

ahol a józan ész nem igázták még le, erőszak jelképét terítették rájuk,
istenimádattal fizettettek érte, elrablott javuk mások élvezték másutt.

De még azelőtt, hogy fegyverek születtek, körbeért a földön sok békés találmány,
folytatása, mik minket emberré tettek, hogy amit legyőztek, csak természet-ármány.

Mai rossz üzenet tehát a jövőnek, hogy pusztuljon eszmény, éppen elég van már,
mintha após gyermeknemzést tilt a vőnek, csökkentett módban nem kereskedhet kalmár.

Nem a mennyiség rossz, de hiány minőség, pedig milliárdok építkeznek szépen,
nézzük meg, mitől van náluk boldog bőség, magunkban találni istent, nem az égen.

Nagy kérdés, milyen mély gondolkodás kútja, milyen forrás vize tölti meg eszmével,
külön kitaposott-e elvontság útja, vagy ha kérdez, válaszol közös eszével.

De csak egyén fejben fészkelhet gondolat, nehéz kifejezni, másoknak átadni,
nem semmiből bukkan fel, és már nem lohad, ha megfogant, társad bólínt, hogy nem talmi.

Ettől azonban még nem nyílt eredete, kétséges, valaki lehet-e oly okos,
benne gyúlik szellem, mint borban hegy leve, sőt aztán cifrázza, elmeerőt fokoz.

Azaz nem tudható, lebeg-e köröttünk tudást adó erő, lelki besugárzás,
mit ők is előbb, s mi tőlük örököltünk, kik őseink, de ma is folyik észgyártás.

No, nem a természet burjánzó hevével, hanem fölé emelkedő szemszögekből –
elemzed anyagát, ellát törvényével, néhanap minden addigi tudás megdől.

De sosem kérdezzük, isten rosszul tudta, ki addigi tudással ellátott minket,
az önteltséget is minden korszak bukta, hát ne dobj el bután, moss ki koszos inget.

S itt jöhet segítség közletről, távolról, mellőzött szomszédságból, messzi földrésről,
nekik is van tapasztalatuk e korról, emléküik sikerről, még több gyászos vészről.

S ha bolygónk olyanná tette a hatalom, mintha szétszakadt volna az emberiség
szolgákra s urakra, van mélyebb tartalom, jó hagyományból egyensúlyos lelkiség.

Így tanulság, hogy egymástól kell tanulnunk, kiterjesztve érdeklődést több világra,
mint minek egysíkúságától búsulunk, végtelen gazdagságra szívünk kítárva.

Amidőn az emberek nagy tömegének már szerep jutott eldönteni ügyeket,
háttérbe szorult rege, krónikás ének hirdetni jót, újdonság fakasztott rügyet.

Ennek hangneme, tartalma alacsonyabb szintre terelte az áldott nép figyelmét,
más értelmet adva húsvét–karácsonynak, evilággal töltvén meg az elmét.

Földi mennyországnak mitől jön el üdve, eddig rossz állapotért kik felelősek,
mint lesz emberi nyomorúság leküzdve, hogy támadnak békében nem szentelt hősök,

hanem a mindennapokat felemelők munkaérdem által boldogság terébe,
édes jövőt táplálnak megbecsült emlők, közös gyarapodásnak nem szakad vége.

Máig nem tudjuk, mennyire volt őszinte mindez, vagy csak új hatalom porhintése,
tény, voltak, kik vakon követték, tekintve rá vallásos hittel, hogyan áll nyerésre,

annak ellenére, hogy sokat lerombolt addig elértből rossz múltnak bélyegezve,
mondván, nem bűn, csak a forradalom tombolt, tűzben lesz edzett, erős az igaz eszme.

Mindeközben mára úgy megokosodtunk, átlátunk függönyön, mit elibénk húznak,
kiszivárogtatják, ez új világordung, fő, hogy ne állj ellen, mert semmivé zúznak.

Olyan fegyverekkel, mit képzelni se tud az átlagember, ki ugyanúgy félt éltet,
mint egykor, értelmetlen szembeszélt megun, csökkentett módban örül, ha tovább élhet.

Hol rontottuk el, kérdezik még jópáran, hát ott, hogy engedték megölni az eszményt,
de még feltámadhatunk, gyúlhat hitáram, égbe emelhetjük életünk keresztjét.

Ugyan mi a gond a piramis léttel, mikor annak csúcsán irányítók ülnek,
magas dombról is sokkal messzebbre látni, magas véleményről hiedelmek dűlnek.

Szinte természetes, ahogy kiizzadjuk magunkból az emelkedett csoportokat,
melyeknek tagjai sokkal másként élnek, ráérnek megfigyelni hasznos dolgokat.

Inkább van szükség a munkamegosztásra, ám csupán a saját rendje-módja szerint,
ahol minden tevékenység mesterére közössége nagy megbecsüléssel tekint.

És ő nem ranglétra tetejére mászik, legkiválóbbat nyújt élete végéig,
segíti tanítványait, követőit, vigyék a teljesítményt határ széléig.

És a képességek válogatnak köztük, kinek-kinek kiosztják a feladatát,
ezért nincs betöltetlen munkaterület, sőt, több újdonságot új tehetség talál.

Mindebben nincs helye henyének, lustának, értelme se lenne megfosztani embert
cselekvő lényegétől, mihez elméjét kiművelni kapja életkezdet részét.

Még a gonoszságnak sincs mindebben helye, olyat magunk közül egészségünk kizár,
nincs kísértés sötét oldalt kipróbálni, míg elménk üdvös végtelenségre kitárt.

Gondolkodjunk hát el jelen állapotán, kinek lapos még mindig gömbölyű földünk,
kik rakatnak maguk alá pénzhegyeket, eszmesíkon is rájuk pazarlón költünk.

Midőn világméretekbe kapaszkodnak, hitegetnek, riogatnak nagy serényen,
elég, ha buborékjukat kipukkasztjuk, tovább tevén a dolgunk igaz szerényen.

Honnan máshonnan, mint egymástól tudhatjuk, amit tudunk, felülünk eleinte még kétely nélkül élet órjáskerekére, átszelve világunk érthető közegét.

Aki tanít minket, azzal bizonyítja igazát, hogy működőképes és hasznos, eközben erkölcsös és szép, amit tanít, s kézzelfoghatóan valósághoz passzos.

S ez csak távlatosan tud érvényesülni, nemcsak az időben, hanem a tér terén, messze kell tekintenünk és sok szempontot egyszerre figyelembe venni, nem elég

pillanatnyi élvezetet, talmi sikert hajszolni, mert hitünk hamar összeomlik, éppen tanultakban, de erre játszik rá sok megtévesztés, s kísértésbe torkollik.

Hogy tagadjunk meg addigi ismeretet, hisz' szemmel láthatóan ellentmondásban van az erőt mutató folyamatokkal, kezdjünk végre hinni és utazni másban.

De az az erő és gazdagság máshonnan származik, mint aki rendelkezik vele, meg kell néznünk, miként áll abban a helyzet, lehet-e egyetemes cél eredete.

Meddig csak szólam mondott hivatkozása, van-e benne tényleges hozzájárulás létezés értéshez, élet javításhoz, leplezzük le, hogyha szentséget áruolás.

Mert nemcsak afelé kell legyen kritikánk, hogy ki és mit talál gyerekeink elé oktatási-nevelési feladatát végezve, haladjon naprakész szint felé,

hanem korlátozni kell vállalkozóként magunkat szintén, közösség szereplőként, törvényt, ha szükséges, mert komoly a tét, ne kockáztassuk utódaink jövőjét.

Állítólag túl sokan vagyunk a Földön, hogy a Holdat és Marsot kell megcélozni, mintha már itt nem lenne elég hely nekünk, s nem lenne mód értelmes tevékenységre,

mert ahhoz nincsenek meg a feltételek, kétséges, hogy elegendő élelem is mennyi ideig áll még rendelkezésre, s meleg ruha, lakás, vagy éppen hűtött,

mind-mind veszélyben van, nagyban csökkenteni kell létszámunkat, hogy ne szaporodjunk túl a megtermelhető és felhasználható biomassza elérhető mértékét, és

fogyasztásunkat zsugorítsuk annyira, hogy fenntartható maradjon a világunk,
mert most nemcsak a nyersanyagok, az erdő, az édesvíz, az ásványkincsek fogynak el,

hanem a népsűrűség tönkreteszi lelkünk, megrontja az idegrendszerünk és egész
testi létezésünk leromlik, kár élnünk. Harsogják ezt minden olyan hírcsatornán,

melyeket azok tartanak fenn, akik a világrendszert kormányozni vélik, de csak
annak önjáró működéséből húzott haszon élvezetét biztosítják maguk

és hatalmuk számára, fegyverkezésbe öltve sokmilliárd ember által termelt,
gondozott, és végül nélkülözött vagyont, háborúkkal biztosítva erőfölényt.

Pedig mindez ellenkezőként nézhető, azaz jut már ember minden feladatra,
mit bárhol, bármily összefüggésben, és jó előre érzékelnek okos, érzékeny

szakértők, megvan hozzá épp elég tudás, hogy megoldjuk a világproblémákat is,
mihez egyetemessé kellene tenni a földön értelmesség uralmát erőszak fölött.

Hiába vagy az élet közepében és élsz a sűrűjében, dolgozol és alkotsz
viszonylag maradandót, élvezed minden perced, megszenveded néha időd,

nem fogadnak el hitelesnek leharcolt eszmék magukat gladiátornak hívó
hívói, nem engednek egyetemesség közelébe, példaképnek, porba fulladsz,

ha megcélzod, nem él nemzeti nemesség, a mindenki számára hazát jelentő
áldozat szervezete, tiszteletteljes szabadság, közös ügyben békét teremtő.

Kinyomnak erővel a világ szélére, erős vár istenüket szekértáborral
nem fogod megingatni, maradjon paraszt a gyártósornál, locsolja torkát borral.

Gyártson utódokat, de csak olyanokat, kik nem láznak ketrecbe zárás ellen,
mi határt szab határtalan képzeletnek, visszapattanjon, hol ember tehetetlen.

Ez a világlátás lett tehát elavult, mert világelsajátítás magas fokra
jutva több kérdést old meg, mint mi felmerül, ha nem szaporítja rosszindulat bokra.

Felhőkakukkvárból parancsoló kakukk, szüntelen szajkózva örökkön örökké
érvényesnek kijelentettet, megöli vele a tettet, mert nem lesz az görögge,

ki meghódítja fegyverrel vagy másképpen lakóhelyét, eltiporva hagyományát,
aztán hanyatlik, mert él még a törvény, hogy ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.

Mihez az ébrenlést kell megbecsülni, ébredettebbeknek szabad utat adni,
mi valódi kiemelkedőket táplál, hogy összesség tudjon többet visszakapni.

A csalás lényege a hamis üzenet, élet javaiból igen vágyott szelet
ígéretére ráugró természetünk kihasználása, miről mi is tehetünk.

Hiszen tudjuk, nincs kolbászból a kerítés, teljesítmény nincs ingyen, hozzá veríték
kíséréte mellett értelmes munkával jutunk, s sikerünkért még sok ember fárad.

Általában véve, de a részletekbe beleveszhetünk, ha másra lesz terelve
figyelmünk, mint mi szokásos, törvényszerű, hogy még ki is forr bornak kisajtott nedű.

Sem eljárásmodot, sem érlelő időt nem mellőzhetünk, nem lesz gyakorlat kinőtt,
csak mert valaki előáll szokatlannal, ismét ezreket jóllakatna hat hallal.

Vagy olyanlétet a múltat tekintve, ami ma is érték, csábítási szintje
fellegekbe emeli a képzeletet, hogy az milyen kiváló világ lehetett.

Okosok rá se néznek, hamar kidobják kezük ügyéből is, mások meg dobolják,
hirdetik kéretlenül is, mert legalább tudjunk róla, volt aranykor, s jöhet talán.

Mert ha volt, akkor vissza kell térni oda, ami szükségszerűn túlmutató csoda,
nyomai maradtak a barlangrajzokon, regékben még pislákolnak gyenge fokon.

Ilyenkor a vakhit meggyőződést terem, van egy örök pásztor, jó mezőre terel,
visszatalálhatunk a régi magunkhoz, minden adat alátámaszt, nem gyanút hoz.

De azért a kiválóság most sem avítt, hebehurgyaságunk tudatlanba taszít,
helyes gondolkodás most is úgy születik, elmék egymást érzékekkel etetik.

A legkényelmesebb, a legbelakottabb korszak mindig az, amelyben élünk, nehéz
mást elképzelni nekünk, ezért másoknak, korábbiaknak, igen régieknek is,

nagyjából a jelen időket vetítjük vissza, csodálkozva, ha aztán kiderül,
mennyire mások voltak a viszonyaik, így aztán elkezdjük tagadni különbség

meghatározó mivoltát, egyetemes emberségre hivatkozva, teremtményre,
kit Isten teljességbe helyezett, s mindig volt, ami ma, mert megvolt hozzá az

eszünk, csak annyi változás történt végül, hogy a bűnben tévelygő emberiséget
megváltás vezette új emberré lenni, így hát istennek tetsző birodalmakban

élünk, míg az ókorban kegyetlenségük a hasonló nagyságú képződményeknek
istennek se tetszett, de azért ott rend volt, és lenyűgöző az az erős hatalom,

amivel a hunnak, tatárnak mondottak rendelkeztek, nagy dinasztiáik voltak,
s már-már elfelejtjük pusztításaikat, népszerűsítve a piramisos világ

hatékony alá és fölé rendelését, még ha háborúval kell is betartatni,
miközben a békés egymás mellett élés szellemi és anyagi építkezése
emelte mai szintre tudásunkat és hasznos természetelsajátításunkat,
vívmányainkat is annak köszönhetjük, hogyha szabadon szárnyalhatott az elme,

emberkísérletnek, közösség tiprásnak tekintsünk hát minden új kezdeményezést,
hogy korábbi rossz állapot igazoljon mai, veszélyeket hozó berendezést.

Szóljak bár tudomány vagy művészet nyelvén, ha szeretet nincs bennem, sosem érem el
a természet önmagyarázása szintjét, sem teremtmédése, sem a vége táján.

Anélkül csak tárgyként tekintek világra, magamra is benne, hiszen anyag vagyok,
lerajzolhatom és újraalkothatom legkisebb részletekig a működését,

viszont a tudatát sehol sem találom, ezért azt szükségtelennek nyilvánítom
elemi szinten, vagy feltételezésként társítom mellé, mintha az mozgathatná.

Szívtelenség előbbi, száraz tényverem alján vakoskodás, s szellemi fénysugárt
imád utóbbi, mi eltakarja tőle saját szerkezetét, tévelygés történik.

Mert csak odaadásunkkal gondolhatunk nagyot, egyezőt a helyzetünkkel, benne
élvén teremtmény társai vagyunk, élve értelmünkkel, nemcsak hasznosan használva,

hanem meglelégedéssel, szeretettel létezésünk iránt, min belül a lényeg
éppen ennek értékét úgy felfoghatni, hogy abban ne legyen kezdetre és végre

szükség, és hogy az örökkévalóságnak nincs szüksége kívülről megerősítést
gondolnunk hozzá, mert csak mi vagyunk ilyen árvák, mulandóságunk tudatában,

ezért a mi csúcsteljesítményünk lesz a szeretet, mi olyan földi mennyországot
ígér számunkra, mely már szépségéről is beszél mindannak, ami van és lesz is

mindig, mert csak jelen van állandóan. Csüngjünk hát rajta örömteli lélekkel,
istenünk szerelmetes gyermekeiként, ki így szeretetnek is örök szülője.

Mit tudnak a költők, és mit a tudósok, tiszteletünk nem veti össze őket,
külön-külön merülünk el bennük, nem igen keresünk összevethetőket.

Szívesen vesszük a költészet képeit, mindennapos lelkünkben is helyet kapnak,
nagy és apró összefüggésekre bátran, különleges tehetséggel rámutatnak.

Közben úgy érezzük, ők közülünk valók, akár mi is mondhatnánk helyettük mindazt,
mit kedvükre felhengerít szőnyeg versük, vagy jajgatunk velük, ha életünk tikkaszt.

A tudományt viszont nehéz befogadni, hosszú tanulással készítjük azt elő,
mégsem biztos, hogy sikert fogunk elérni, sok a hatékony elterelő tényező.

Idegenkedünk is felkészülésünkötől, megmutatkozik, mihez nincs tehetségünk,
és ha kimarad egy-egy tudás lépcsőfok, szükséges magasságba már fel nem érünk.

Mind a két munkához elég tehetség kell, különben nem lesz körében eredménye,
mert egymást is megítélik, befogadja beavatás közös kedve, nem önkénye.

Talán a két területet egyesíti szintén nem könnyű, de mutatós bölcsselem,
ahol az is kijön a követelményből, saját kell legyen, nem mástól elemelem.

Mit azért mindig nehéz ellenőrizni, hiszen teljesen egymás léttudatában
élünk, s teszünk-e hozzá valami újat, jól eltakarja közös gondolat-áram.

Örömünkre van e sokezerényi csoda, mit embertársaktól folyton remélhetünk,
kiszolgál bennünket képzelet- s eszmetár, költőtől bájt, tudóstól bizalmat nyerünk.

Voltak, akik a Történelem Istene helyébe képzeltek magukat, nemzetek sorsáról döntve ferdén, felelőtlenül, maguknak képezték nemlétező népet,

múltba avatkoztak, mintha véletlenül teremtmény volt volna győzelemre esély, felemelkedőnek mondott zsákmányesők csillagzata számára, árulással vagy

mérgezéssel eltéve az útból királyt, hadvezért, a kitört járványra fogva, a szükségszerű ellenlábasokra, akik ugyebár vannak minden hatalom ellen,

fellépnek, ha tudnak, rést pedig találnak, mert nem teljeskörű a fennálló hűség. Azaz úgy tesznek, mintha Isten rendezné igen kacifántos módon életünket,

mert szándékai kifürkészhetetlenek, s vonatkozik ez legmagasabb körökre ugyanúgy, mint a kisemberekre, el kell fogadni Gondviselőnk határozatát.

Mi meg, az utókor, vakká tett árván szülőanyánkat sem ismerhetjük máig, történelmünk viharai elsodorták mellőlünk, ezért nincs nekünk történelmünk,

de van másoknak, ma születetteknek is, kik nem idegen tollakkal ékeskednek, hiszen az újabb igaz oldalon állnak, mi visszamenőleg igazságot mutat.

Számunkra tehát kibogozhatatlanság a válasz, ha kutakodni merészelnénk jogos tulajdonunk, ezernyi vívmányunk után, pedig csak a körmére kell néznünk történetíróink, régiség fosztóink teljesítményének, csak a józan ésszel s mai eszközökkel, nem engedve tovább istenként tisztelnünk ellentmondásaink.

Talán költészettel lehet áthidalni mély szakadékot ember és ember között, magas kerítést, falat úgy átugrani, kezdődjön kiegyezés hatalom mögött,

mi eddig letaglózta józan eszünket, rejtetten érvényesülve, mintha saját indulatunk lenne, pedig belénk oltott gyűlölet más érdekből veszi igazát.

Amihez nekünk csak annyi közünk lehet, hogy szenvedünk tőle vagy látszat élvezet fordul felénk, megtévesztve szívünk, hitünk, későn vesszük észbe, hogy tévútra vezet.

Népek érintkezésekor észre vesszük a különbségeket, mi ott természetes,
ahol létrejött, de akár zavaró is lehet a szomszédban, vagy csak nem kellemes.

Mert ahogy ízek és illatok eltérők, táncmozdulatok vagy éneklő szokások,
mindenki a maga módján tud örülni, békés lélek érzi, mily mások a mások.

De a harciasság más eszközökhöz nyúl, a leigázást teszi meg megoldásnak,
közreműködőket kiemel, jutalmaz, s árkot egymás közé maguktól is ásnak.

Mert mindig lesz az emberek közt eltérés, az életjavakból másként részesülve,
és akkor kiegyenlítődés nem lehet, ha közösség helyett felbőszített csűrhe

irigykedik s rablás csap le mindazokra, akiknek több van, mert régebb óta ügyesek,
különösen a műveltséget rombolják szószerinti vagy csak lelki fegyveresek.

Egymás megértése őskorban könnyebb volt, mert egynyelven beszélt kisszám emberiség,
után úgy elszaporodott számban, nyelvben, ma egységet nyújthat nemes eszmeiség.

Régi és új összezsapásának látni, beállítani és hirdetni ezentúl
az ember hitére vonatkozó szentség megnyilvánulását elfogadó viszonyt,

oly rettenetesen veszélyes újdonság, amit csak a teljes megsemmisítésre
építő hatalom gyakorolt korábban, úgy kívánta eltörölni ellenségét,

hogyan írmagja se maradjon, se emléke, az okot kikiáltva nemlétezőnek,
ami felkeltett emberi ellenállást, ami csak a kikiáltónak volt hasznos,

és alávetett magának mindenki mást, megölt idő méhében fogant emberit,
a csillagok közül érkezettnek mondva a felhatalmozót és felhatalmazást,

visszaszorítva természetmegismerés eredményeit virágzó köztudatból,
eszközei még kezdetlegesek voltak, mi mára kifinomultabban működik,

olyan azonosságot őriz a múltból, mintha fényűzés szolgálata lenne
a történelem feltárult tanulsága, lenézetteti és gúny tárgyává teszi

évezredek óta a békés létezést, a magvetőket és lélekemelőket,
mintha a gonoszság is miattuk lenne elterjedt a földön, fegyelmezés céllal

csupán, de használandó ellenük fegyver, különösen saját szellemiség terén,
mert tévedést hordoz saját gondolkodás, mégha csak befogadja is a szentséget,

mit az egész emberiség érdekében és hosszú évmilliók tapasztalatát
tükrözve ragad meg igaz erkölcsösség, javunkat és üdvösségünket szolgálva.

Olyan, mintha nem ugyanazon csónakban eveznénk a világegyetemen belül,
s egyesek kívülről bekiabálhatnak, sabotálnak, hogy hajónk már-már elmerül.

Mintha megtehetnénk, hogy nem egyirányba húzunk, úgyis megment majd valami erő,
igazság, kiegyensúlyozza a létet, ne csak kevesek helyzete legyen nyerő.

E bizalom is istenre hivatkozik, de nem kimondottan, mint a másik oldal,
amely a felelősségbe is beleáll, szájából kiénekelt sajt ne legyen kordal.

Azaz előbb meg kellene egyezni a tett elveiben, mielőtt belemegyünk
időnk és képességünk felélésébe, de csak azon túl, hol nincs magunknak szerünk,

mert egyébként hagyjuk egymást boldogulni, s főként lelkiekben van a sok akadály,
mi testvériséget gyakran lábbal tipor, ki kegyetlen törtet, ki meg mulya számár.

És ahogy ez valóságban történik, hogy ne legyen szokvány ahogy esik úgy puffan,
tisztán kell látnunk a sorsunknak folyását, lejtő felé halad, s nem felfelé bukkan,

zúdul föld alatti rejtett víznyelőkbe, oszlik a semmibe dédelgetett vágyunk,
mert mások korábban ébredtek, ágálnak, s a kapu számunkra vigyázatlan zárult.

Annak őrzői-nyitói feladata mindnyájunknak joga, célja is kell legyen,
de a hozzáférést elvben kell rendezni, nem egymásnak adott kegyelem kenyeren,

mert az isten dolga, vagy ami ugyanaz, világától magát megkülönböztető
nagy emberisége és kis embersége, ilyen értelemben nincs fölöttünk tető.

Hány és hány esemény zajlik most egyszerre, felfoghatatlan szám még fontosabbja is,
de hogy vigyázzon is valaki minderre, annak a meséje alapvetően hamis.

Mégis hiszünk benne, kőbe nem üt lábunk, úgy elrendezett a világ menetrendje,
egymás mellé s egymásba épülést látunk, és még a szabadság is meg van engedve.

Bizonyos szint fölött válaszhat mindenki, hogy mit, merre és hogyan csinál tovább,
sőt, van olyan, mit nem dönthet el más senki, s van, ami túl későn jön, s van mi túl korán.

Fontos feladatunk istent segíteni, hogy beteljesítsük rendeltetésünket,
ne legyen életünk büntetéssel teli, mi rögtön követi helytelen tettünket.

Ilyen teljességről és fogyatékról szól testi-lelki egészségünk, fejlődésünk,
szerencsésen szerencse kovácsolásról, meghatározottan célszerű lépésünk.

De hát honnét lenne ennyi tudatosság bennünk, kérdezzük, de látjuk mégis, hogy van,
ha csak idő előtt agyunk ki nem mossák megtévesztő eszmék idejét múlt korban.

Mert a korszerűség az igaz élmény, még úttörő szerepet is vállalhatunk,
minket követésre nem szükséges kérvény, már a jó példával jó erősen hatunk.

Mások meg, különösen az öregebbje, nekünk segítenek sokezernyi téren,
hol nem vagyunk otthon, tapasztalat verve, de van kiút, tanulásvágy örök szerep.

Igen érdekes, hogy minden bonyolultság feltárattatik majd egyszer valakiktől,
ilyen eredmények lesznek nekünk újság, de nyitottságot óvatosságra intőn.

Igaz, ma sem szabadna verbőczyskedni, történelmi alkotmány helyén új lenni,
mert a nemzet lényege kerül veszélybe, ha a népakarat nem a törvény vére.

Képviselte kap olyan szabadságot, bekebelezheti az egész világot,
olyan irányt vehet, amelyet csak akar, nem állíthatjuk le, ha hamisat kavar.

És ahogy ez igaz miránk itt kicsiben, háborút robbant ki nagyban és íziben,
mihelyt beleütközik egy akadályba, mi ellenállna, figyelve igazságra.

Mert csak másik összefüggést is tiporják, nemhogy egyenlően szeletelnek tortát,
és a túlnyomó részt kevesen zsebelik, ezért egyoldalú világ keletkezik.

Hogy megőrizhessék a túlnyomó zsákmányt, újra koponyába kell verni a csákányt,
oly kifinomult fegyvereket gyártanak, egész földrésznek halálosan ártanak.

De ez a gyakorlat azért tarthatatlan, mert nemcsak a föld lesz tüzes pokol katlan,
az ember is semmivé váló felesleg, géppel helyettesített múzeum szeglet.

Ám hogy ne csak jóslatokba bocsátkozzunk, vagy gonosz ellen folyton imádkozzunk,
éljünk javaslattal helyes cselekvésre, mi legyen elménkbe továbbra bevésve.

Hogy ekkor a megoldás a visszatérés, kipróbált törvénnyel való újra élés,
mit közakarát ki tud kényszeríteni, hogyha magát elkezd iisteníteni.

Minden tulajdon és hatalom az övé, minden tett eredménye gyűljön e köré,
minden tudás tudjon csak embert szolgálni, minden természetünk örökké fennállni.

Ne kezdjünk hasonlítani az általunk létrehozott gépies folyamatokra,
különösen az okosnak mondottakra, hiszen azok sosem többek, mint átlagunk.

Mert van, aki egyáltalán nem képes rá, és van, aki nagyobb minőséggel teszi,
és a mennyiségi túlszárnyalásunkat ne tekintsük többnek, mint mi valójában.

Azaz segítségünk gyorsabban eljutni nemcsak egyik helyről a másikra, hanem
végigszámolni millió dolgot, egybevetni, adatokat csoportosítani.

Mi döntsük el, hogy hová akarunk menni, még akkor is, ha oda nehéz elérni,
mi ismerjük fel, ha rossz irányban megyünk, már sejtés szintjén, ne csak bizonyossággal.

Nem is minőséget, hanem emberséget kell leggyakrabban eszménynek állítani,
ha nagyobb méretben látunk nehézséget, vagy jó cél igényét nem szokásos módon.

Aztán pártatlansággal feltárt múltunkat is beépíthetjük nézetrendszerünkbe,
megtisztítva az ott ható érdekektől, hogy szélesebbre tágítsunk tudatmezőt.

Mert ettől lehet erős meggyőződésünk, belefoglalva a jövőnk szempontjait,
azaz így lehet igazán szabadságunk, emberlényegünket őrizni, növelni.

Ne akadjunk el akaratunk elibe dobott fogalmak harapós kutyaságán,
a tisztázandókat világosan látni észfényünk használjuk, megalkuvás nélkül.

Mert a reménységünk okosságunkban van, bizalmunkból fakadó hittel vértézve,
nem önjáróvá elszabadult szörnyekben, ezért ne is hagyjuk megszületni őket.

Mikor a jelenben kanyarogva megyünk, nemcsak órákkal, napokkal, de évekkel járhatunk más helyen élő emberek előtt, vagy lehetünk leszármazva tőlük.

Attól függ, merre megy fejlődési irány, s mi annak közepében, vagy távol vagyunk tőle, minket követnek-e a többiek, vagy mi kulloghatunk a haladás után.

A régiségben ez sokkal lazábban telt, időtálló volt valamennyi vívmányunk, igen kicsit kellett változtatni rajta, hogy újra korszerűen szolgáljon minket.

Legyen szó a nemesített növényekről, a már kezessé tett háziállatokról, kézre álló hasznos eszközről, szerszámról, vagy a lelki téren vallott hitvallásról.

Újabban csak a legújabb ér valamit, de az is eleve elavulásra van tervezve, alkotva, ugyancsak a hírek egymás torkát tapossák, mind hamar szemét.

Ám nem is győzzük egyre mindet kidobni, gyűlnek emlékekhez kötött tárgyak, lomok, akármerre megyünk, a szép múlt köszönt ránk, az ízléseset megtartja a közszellem.

De nem lehet az egész világ múzeum, meg kell végre állítani a rohanást, mert mint az élősdí, felemészt bennünket, haszonelvűre épült vagyonfelhalmozás.

Bolygónyi méretben látszik az elfogyás, nyersanyag, erőforrás, tiszta levegő, hiszen ismerjük, foka–eszkimó viszony, egész földgolyón nem élhetünk ugyanúgy.

Nem legnagyobbat, legdrágábbat célozva, élhetjük túl magunkat, ártalmainkat, hanem a legtermészetesebbre törve, ki- és betöltve a helyi lét szellemét.

Világszinttől várni gazdasági bajok orvoslását, vakrepülés, behunyt szemű ugrás a sötét ismeretlenbe, magunk kiszolgáltatása, rossz sodródás szerű

megoldás, belátatlan következménnyel, mert csakis helyi szinten dőlnek el dolgok, bár a helyi érdek lehet kiterjedett, földrésznyi befolyásolt üzleti sorsok

kezelése központi akarattal, úgy, hogy az hálózatosan érvényesüljön, s mivel minden szervezettel betartatják, egyes szereplőknek pecsenyéje süljön.

Világszint azért sem old meg csak úgy semmit, mert merev határokkal különíti el közakaratnak mondott döntés célzatát, eredményre saját területen figyel,

akár kényszert is alkalmazva másokra, akiket lenyomhatónak ítél meg s el, mert csak kiegészítik tevékenységét, könnyen pótolható munkával, szerekkel,

vagy olyanokkal, amit el lehet venni, ha kell, háborút is kockáztatva érte,
– fegyvereszköz megvan hozzá felhalmozva – erősebbként békétlen korszakra térve.

Azaz a megoldás mindenütt hazai, belső folyamatok úgy irányítása, hogy a népességtől szerezzon meg gyógyszert, nehézségek ő szintjükre szétszórása,

haszon ne adásból, elvételből jöjjön, önrendelkezéssel bénaságot oldva, önszegényítéssel váltva életmódot, de még mindig nem katonát feláldozva,

alkalmazkodva az új világhelyzethez, és nem a gyeplőt a lovak közé dobva, hinni a bajok elháríthatásában, jó ösztönnel, a rossz ne legyen megszokva.

Ha beavatkozol, ez meg az lesz, mondjuk, általában akkor és azokra, kiket nem tudunk megakadályozni ebben, falra hányt borsó, de mégis eredményes

lehet, mert az ember suttogóra fogott közléseknek jobban hisz, mint hangosaknak, ellenáll az ellenállhatatlannak is, ha nem lát más kiutat, mert feláldozzák

úgyis, könyörtelenül, de mézes-mázos körítéssel, vagy akár nyílt lebombázást be-, illetve ledobva, bizonytalanná téve eszmeileg, hogy ne védekezzen.

Nem onnan kell ezt megközelíteni, hogy kik ezek a kegyetlenek, hanem onnan, mit tudunk ajánlásaik hamissága felől, a tapasztalati tudományra

hagyatkoznunk eközben csak úgy tehető, ha belátott és bizonyított elmélet mellett szavazunk, s különösen érzelmi oldalról nem hagyjuk magunkat befolyás

alá vonni, felismerve, leleplezve az üres érveléseket, erősítve kezdeményezéseket a józan ésszel élően indított mozgalmak sikeréért.

Ilyen terület az egészség őrzése, hol az üzleti érdek avatkozik be, színezésekkel eltakarva a rosszat, az ártalmasat, hozzászoktatva bajhoz,

végzetes következményekhez bennünket, és ugyancsak az egész természet egészsége, bolygónk állapota, mit porszem emberek kevésbé rontanak, mint maga a nagy Föld

csillagászati kitettsége, mozgása, ingadozása, mi élőhely romlással vagy kedvező változásával járva, az alkalmazkodást hozzá teszi törvénné.

Ne törődjünk bele, hogy istent keresztre lehet feszíteni bennünk, ismételten, újra és újra emberség kirekesztve, ha szenved az igazság bilincsbe verve.

Mintha velejáró adottságunk lenne az étellel szükség nagyúr mivolta, és a kiváltság nem kiválóság kedve, túlélés nem lenne mindannyiunk dolga.

Hanem erre kiválasztottakat kért fel világon túli felfoghatatlan erő, velük kifürkészhetetlen tervet ért el, minek alanyai vagyunk, bár meglepő

hogy velünk nem közölt akaratot hajtunk végre, nem tudják, de teszik, szól a verdikt, csak azt vesszük észre, hogy taposnak rajtunk, miközben hallhatunk szólni vigasz verklit.

Annak értelméről, ami értelmetlen, hogy szívet-lelket gyengít, alá rombolás, mert az új már sokaknak elérhetetlen, szem nem látta világról hallani csodás.

De a parancsok a csupasz földön járnak, feláldozzák bátran a tömegeinket, úgy kell megfelelünk e gyilkos világnak, nemlétre cserélünk rajtunk lévő inget.

Nemcsak meghalunk csatatéren, felrobbant házban, de haldokló módján élünk tovább, miközben szép életünk semmibe lobbant, visszasírjuk viszonylagos béke korát.

Olyan ez, mintha az ördög uralkodna, megvetve, kigúnyolva mindent, ami jó, félelemtől ember bénán szomorkodna, mikor még félt istent, az volt a dáridó.

Csakhogy akik ölik istent most is bennünk, sokkal lejjebb állnak nálunk erkölcs fokán, valóságot alkot a mi történelmünk, szenvedve jelenben múlt és jövő jogán.

Nagy múltat álmodni divat lett jelenben, nem vágy volt ez előbb, nem is csak véletlen, hanem érdekszféra gyökereztetése, könnyebben indokolt, ha volt előzménye.

Sokat tanulunk a nagy birodalmakról, szigorú rendű kegyetlen hatalmakról,
mindegyik ugyanarra a kaptafára épült, hódított s messze megnőtt határa.

De a viszonylatok benne árulkodók, igen nagy távolságokon áthatolók
lettek volna gyalog vagy lovon harcosok, erről krónikák szólnak, nem pletyka dolog.

És a népességben egyöntetűséget, osztályokra tagolt egyenlőtlenséget
fogadtatnak el velünk nagy területre, mai állapotok lettek ott elvetve.

Így összekerített múlttól jövő mit vár, illeszkedjen össze, mint kabáton cipzár,
ami megtörtént elmúlt évezredekben, ugyanaz folytatódjon megújult rendben.

Ám ha megkaparunk árulkodó felszínt, a mélységből egészen más tárul fel, kint
okozva a kutató fejben, kicsi, sokkal kisebb volt minden, hogyha elhiszi,

amit pontos mérések tényként előadnak, bizonyítékokat felsorakoztatnak,
olyan méretbe foglalva múlt világot, mi megközelít akkori valóságot.

De ehhez elfogadandó hihetetlen, mivel szemben érzelmi ész tehetetlen,
úgy be van ágyazva, belénk ívódva a megszokottság, mindennek bolondok dala

jelleget kölcsönöz, ne bolygassunk semmit, ami jól működik, megtanultak keltik
bennünk a jó érzést, s hogy nagy összeomlás jöhet ránk mindettől, csak kishitű mondás.

A régi korokat mai eszközökkel találják nekünk, érdekesen, hogy nézzük
inkább ezt, mint az olcsó szappanoperát. Szenzáció kelti fel érdeklődésünk,

beindítja, szítja képzelő erőnköt, közben szélesvásznú, színesben dob elénk
sosem látott tájakon találhatókát, romokat, mikbe belemenni nem mernénk

magunktól annyi mindent, hihetlennel határos magyarázatokkal, hol viszont
mi nem vagyunk otthon, épp azt a tudományt nem műveljük magas fokon, se nagy szigort

nem tudunk támasztani látottak felé. Így inkább választjuk a könnyebbik utat,
mai elképzelésekből kiindulót, s látva, hogy a film is ellenszélben kutat,

nemcsak a helyszínen üldözik a stábot, de a tudós világ is megorrol rájuk,
persze, hogy felkeltődik a szimpátiánk, s kicsit olyan beavatottakká válunk,

érzékennyé, sőt már függővé is ilyen tárgykör irányába, átsiklunk felszínes
lélekkel cáfoló törvényszerűségeken, hiszen tájékozottságunk nem oly híres,

mint amennyire kíváncsiságunk élnék. Egyébként sok igazság van ezek mögött,
de a gyarmatosítás sújtotta vidék feltárása inkább szemet hunyt afölött,

hogy a műveltségnek vannak ott nyomai, régebbi időkből, mint a modern világ,
a fejlettnak mondott fel tud ilyet mutatni. Ezért erről nyitni nem kellene vitát,

hanem jó lenne ötvözni száraz tudást megjelenítő, ábrázoló előnnyel,
hogyha feltárul titok, ne sikkadjon el a szép csodákkal teli repülőszőnyeg.

Nem vagyunk új nemzet, hogy mítoszképzéssel kelljen nekünk történelmet teremtenünk,
nem újkori nagyhatalom zeg-zugából, hanem ősi idők legmélyéről jövőnk.

Ne tegyünk úgy, mint akik belőlünk élnek, szép eseményeinket kisajátítják,
szó szerint értve, mit jelképesen szabad, s minekünk csak vesztes csatáinkat hagyják.

Még az se biztos, hogy azok tényleg voltak, inkább csillagleáldozásra mutatnak,
amint a felbukkanást is mindig jelzik égre írt kalendáriumok, naptárak.

Onnan mindenki a maga nyelvén olvas, földművest időjárásról tudósítja,
katonák számára hősi égi kultusz hatalmasságnak csillogó mintája.

S mintha tudták volna, hogy csillagok Napok, fegyverükre arany ragyogását tették,
bátran harcoljanak honvédő csatában, kiszolgálta őket hadtáppal a köznép.

Hitüket pedig összeigazították földi szorgalommal égi Hadak Útján,
látták rendben járni életük értelmét, kikelet születést, téli halál napját.

Megfértek az égen fenn Nimród fiai, vadászván, a magvető nép gyermekével,
aki a Szűz csillagképből lépett elő, hogy megváltásra serkentsen igaz hittel.

Mindebben megegyezhetnénk, bárhonnan jön látogatónk, bekéretszkedőnk e földre,
ha békés a szándéka élhet itt tovább, hódításnak köztünk nincsen semmi helye.

Azt is megtudtuk már jó régészeinktől, hogy innen népesedett be az új világ,
előbb ez a földrés, amelyen mi élünk, aztán a többi is kapott, így mind barát.

Hivatkozást visszájára fordítani nemcsak nem illik, de veszélyes is lehet,
az értelmet rombolásba rondítani, minden reménykedést ármánysírba temet.

Reményünk volt megérteni a világot, isten akaratát velünk kifürkészni,
tovább lobogtatva emberiség lángot, jószándékú tette istenáldást kérni.

Értelmességünkben oly többletet látni, mi segít túlélni kis-nagy nehézséget,
ügyes megoldást éles eszünktől várni, megelőzni a bajt, mi körmünkre éghet.

Nem szerencsétlenségnek tekinteni tényt, hogy mennyire sokan élünk már a földön,
hanem terjesztetni felébresztett igényt, használni javakat, adni, ha kell, kölcsön.

Nemcsak tanítani egymást, de kutatni jobb eljárásokat, takarékossgot,
közös elhatározással odahatni, táguljanak messze ismeret határok.

Legyen létezésünk olyan egyetemes, amire felszólít szellemi minőség,
élőlények között végtelenül remek képességi szintünk, gondolati bőség.

De ebbe a lehetőség-állapotba villámok csapkodnak manapság kedvükre,
nem az égből, hanem földi bunkerokba bűjt katonák küldte rakéták fejünkre.

Álságosan hazug indoklással élve vészhelyzetet hirdetnek a béke helyett,
sötét erők üzelmeinek kétsége a múlté, nyílt tobzódásuk tölt ki teret.

Égbekiáltó bűn békéért támadni, szavak jelentését fordítva beszélni,
tömeghalálba megy sok hazafi hadfi, ki fogja e szégyen förtelmét túlélni?

Egyre kevesebben gondolkodnak, mondják a szakértők, és az arány megdöbbenő,
helyette képeket néznek, mozgó ábrát, történeteket, hírt, vagy humoros poént,

jártukban-keltükben is, ülve járművön, mit nem ők vezetnek, nem is beszélgetnek,
vagy ha megszólalnak, visszaböfögik a rájuk zúdult sablonos tömör szöveget,

csak főáramú ítéletet szajkóznak, a világ menőnek vagy lúzernek tartott
dolgairól, szereplőiről, miközben nekik sokszor csak az álmodozás marad.

Régen is imádkoztak imakönyv fölé hajolva, esetleg fohászkodtak, midőn nagy munkába fogtak, sőt, imát fejből is tudtak, de a hírközlés fő forrásaként

a messziről jött ember szerepelt, míg ma nincs ebben a tekintetben távolság, mert ugyanaz időben, mikor megtörténik, nézhetünk a Föld túloldalán eseményt

innen a képernyőn, ama hangzavarban, mi a hangulatról gondoskodik, téves érzés kerít hatalmába, hogy ott vagyunk mi is, részt veszünk az eseményen, nagynak

látjuk magunkat, hiszünk szerencsénknek, hogy ennyi minden történik velünk, holott csak képzeletünket ejtette fogságba az új eszköz képessége, hogy megjeleníti

a mások élményét, cselekvését, igazán mi kimaradunk belőle, és így van ez az elvont tartalmakkal is, megérteni valót, fejtörést okozót alig látunk,

előrerágottakat kell emésztünk, és felbőfögnünk másnap társaink között, kérődzők lettünk, és az unalom aztán előbb-utóbb begyűjt szellemeskedést is.

Mi magunknak összeforratlannak látszunk, annyifelé húzva, amennyien vagyunk, ugyanama helyen külön utat járunk, de bár erőlködünk, közös nyomot hagyunk.

Ez külön-külön keveseknek sikerül, mert kiugró tehetséget igen ritkán ismerünk el, többsége lapátra kerül, ámde elmerengünk más nemzetek titkán.

Hogy ők tudnak egységes arcot mutatni, olyan sok nagyszerű embert kinevelve, akik még itt, miránk is képesek hatni, emberséget új színvonalra emelve.

Igaz, ők rég éltek sok eszköz szolgálával, olyanokhoz mi sosem jutottunk hozzá, jövőjüket tervezhették biztonsággal, abban minden rendben volt, nem vált káosszá.

Ezzel szemben nekünk nem volt ingyen semmi, meg kell harcolni minden ügyes lépésért, annyit enged a világ magunkért tenni, hogy ne veszélyeztesse náluk a céget.

Mert a történelem gyarmattá tett minket, szinte ingyen komoly javakkal szolgáltunk, s magunknak varrtunk ruhát, gatyát, inget, díszítésükkel is különcökké váltunk.

Akik pedig e földkereket uralták, nagy távlatokkal szereztek kiváltságos létet, ölükbe hullt kiválóság, nagyság, ám napjainkra mutatóvanyuk válságos.

S eljött a mi időnk: eredetiségünk egyetemes érték, közkinccsé kell tenni, félelmet magabiztosságra cserélnünk, egyes elismerést nemzetbe terelni.

Vannak sokkal érdekesebb tájak annál, mint amit most látunk, rajtuk, felszínesen tekintve rájuk, a talajtakaróra leginkább figyelve, legfeljebb színesen

látjuk őket, zöldnek, vagy kiégett fűvel színtelennek, sűrű erdő lombja alatt járva alakzatuk is jól elrejtőzik, ami egyébként kopasz hegyen megragad,

vagy nagyobb távolságból úgy sorakoznak, egymás mellé vetett gyúrt parasztkenyerek, de közelebb érve eltűnik a varázs, és vannak még patakok, források, erek.

Ma nagy folyókon is hidak ívelnek át, ha város épült mellé, nagyon szép látvány, ritkaság, hogy vár, kastély díszlik hegytetőn, nálunk mindent lerombolt idegen ármány.

Szerencsésnek mondott országokban látunk régit és újat úgy összeilleszteni, ami lakhatóvá teszi együttesük, arra járván lehet érte irigykedni.

Különösen, ha észbe vennénk a csodát, mit a réges-régi tájaink mutattak, s hogy milyen volt, nemcsak következtethetjük, hanem rajzok, festmények visszaadnak.

De leszoktattak azonosításukról, mintha mindig szántóföld s erdő lett volna vonatablakból látott, szemlélt táj hamis, örökre eltakart igazi mivolta.

Ám azért beszédesek még alakzatok, és azt is tudjuk, hogy szétkapkodták dolgaink, máshol felépítve a mi mintánk után, ideje feltárni elveszett tájaink.

Kerek a világ, alig rajta fogódzó, mivel megnyitható lenne bezárt titka, minek részese vagy, rajtad érvényesül, ezért a feltáró gondolkodás ritka.

De nemcsak nehéz hozzájutni valami érvényes, valósághű megragadáshoz, hanem ettől soknak égnek áll a haja, aki eddig hozzászokott sokkal máshoz.

Sőt, felesleges is lenne megbolygatni, úgyse sikerül ugyanazt ugyanazzal megismerni érvényesen, észt az ésszel, természetesség hagyományban marasztal.

Ami csak annyi, ha már beleszülettünk, folytassuk ugyanúgy, mint tették előttünk
élők, ami a dolgunk, felnőni rendben és megteremteni, megenni, mit főztünk.

És ez működne is tovább, mint tette már, évszázadok óta, lépésekkel róva
létünk országútját, tapasztalatait egymásra rakva, felhalmozottat óvva.

Időjárás változást darabig tűrve, majd átköltözve „melegebb éghajlatra”,
vagy a zordon időt eszközzel legyőzve, találmány okosságát vetve a latba.

Utólag békésnek mondjuk azt a módot, ahogy akkor éltünk, nem is tudva róla,
után harcias támadás háborúja megtanította, hogy az volt a jó nóta.

Ahogy képességünk felnőtt feladathoz, mit mások önkénye tűzött erőszakkal
ránk teljesíteni, s meg is kellett élnünk, bölcséletet ígértünk rejtett szavakkal.

De még ezt is kikezdte örült hatalom, eszmerendszerrel takarva igazságot,
nem csoda, ha alig tudunk használhatót magunkról, világról, mi nem csontig rágott.

Aki látott erős szélvészt mindenhova befűjni, hogy semmi sem kerülhette el
söprő hatását, tudja, ez jó hasonlat arra, ha hatalom diktatúrát nevel.

Árvízi áradat csak a mély részeket rohamozza: magaslatokra vonulhat,
menekülhet az ember, amint eszmei magasságot híg propaganda nem dülhat.

A nagyobb baj tehát, ha minden ízében támadás éri valamely közösséget,
olyanoktól, kiknek van elég ereje, pénze, régiségteleníteni népet.

Minden lélekből kitaposni, ami jó, mert az nem szolgálja, hogy szolgák legyenek,
semmivé téve szellemi szerveződés hagyományos szertartásait, ünnepeket

se hagyva ünnepelni, sem múltból való énekeket előadni tábortűznél,
még szokásokat is átalakítanak, oly kedvteléseket, mit szívesen üznél.

És ha mindez így volt régi korszakunkban, nem kerülhető el, hogy megismétlődjön,
újra vallásként támad szellemi fegyver, elveri a port bűnös tegnapelőttön.

Mert a tegnapot már éppen ő uralta, de nem vallja be saját felelősségét,
s bár rossz irány gyökerét ő mélyítette, fenntartja okosságának látszat-képét.

S ehhez minden ellenállást letör, szélként minden zugba befúj, ahol még értelem pislákol, lelohaszt ellenálló kedvet, nem csoda, hogy jövő így aligha terem.

A mai butáknak nem az eszük tompa, hanem hamis forrásból ered tudásuk, elfedi a lisztet belekevert korpa, teljes kiőrlésnek hazudják vakságuk.

Hogy minden szempont figyelembe veendő, de nem teljesítik, szét kell választani szereplőket ahhoz, hogy mint a Teremtő lássuk, mi jó és rossz, semmi és valami.

Mert ha mi nem tesszük, lépnek a helyünkre, maguk felé hajló kezű hamis szentek, sőt az ilyen háttér hajlamos a bűnre, téged vádolván, mivel ők sokra mentek.

És ha felszínes vagy, menthetetlen leszel, megelégedsz a pillanatnyi örömmel, értelmezett adatot birtokba veszel, de a lényeg rejtve marad, és nagy zömmel.

Mert azt pénz és vagyon elfedi előled, oly nagy mennyiségben, miről nem is álmodsz, mit látunk, csak porhintés, üres előleg, nem leplezheted le, ha csupán szád tátod.

Mert nem természetes kényszer szülte hatás, bármennyire is életrevaló maradt, évszázadok múlva tör elő a határ, csírája igazságtalanságból fakadt.

De a kutatója visszamenőleges tévedés csapdába esik szüntelenül, attól félve, hogy rászakadnak az egek, ha égbekiáltó gazságra fény derül.

Ráadásul olyan összetettség van már, aprólékosan sorba rakott dominók, hogy minden összeomlik, ha ledől a vár, ahol tartanak világurak dáridót.

Ám ha most megrettenesz, akkor buta maradsz, nem hánytorgathatod fel, biztosan veszélyes, s valóságot erősít az égi malaszt, mással is foglalkozhatsz, létünk oly széles.

Kezdeti eredményt az éles ész teremt, hitben kell éltetni igaz valóságot, midőn a múlt Napja egyre inkább dereng, fényes jövőért küzd, ki ma még csak látnok.

„Ha nem tudnád...” – kezdődik bennfentes buták szövege, butábbnak nézve újsága olvasóját, aki nem juthat hozzá olyan tudáshoz, mint magát beavatottnak képzelődő,

legalábbis átlag fölé tevő szerző, pedig ami őhöz eljut, lecsorog
a nemzetközi tudásfárról, már sokkal korábban keletkezett, megszürt és néha

titkos közlemények kiszivárogtatott részlete, megfosztva összefüggésétől,
mit tudósok sok pénzzel támogatott serege s eszközrendszer eredményezett,

olyan drágán, hogy kis országok nem bírják annak költségeit állni, s nem mellékes,
hogy a nagyok is elveszik másoktól is, hogy összejöjjen a sok látszatra alig

érfeszítő alap kutatás raja, ami aztán előbb a fegyvergyártásban
köt ki, innen a titkossága, s csak később mehet át polgári iparba, viszont

az egyetem csak szerencsés esetben jutnak hozzá, hogy taníthassák, alapnak
tekintve továbblépéshez az eredményt. Ezért kellene inkább az egy hajóban

evezés tekintetében előadni tudományos közleményeket, elmélet
felé terelve, annak megértésére a kíváncsiságot, érdeklődést, hiszen

kellenek olyan jövő nemzedékek, kik nemhogy tudatlanságban maradnak, csodát
látva minden kütyűben, szolgálatukra rendeltnek gondolják mások vívmányait,

hanem megértik működésüket, tovább gondolják a lehetőségeket még jobb
megoldást elérni, ha látják a káros következményeket, ami nemcsak eszköz

és környezet elhasználódását veszi vizsgálat alá, hanem az embereknek
gépekkel helyettesítése határát, amin nem szabad túlmenni, tömegesen

főlöszleg ember teremtene. S közben már a világ mint olyan is kétségessé
válna, erkölcs és művészet sem alkotót, sem befogadót, részesedőt sem ismer

s enged szóhoz, érvényesüléshez jutni, hanem valami sosemvolt torzonborzság,
káosz uralkodik el, és már nem is az emberen, hanem roncsai maradványán.

Meg kell hát állítanunk a megtévesztést, ami ma kis megalázással indul,
hogy „Mit szólsz hozzá?” – amiről fogalmad se lehet, vagy szavazz vázlatosan is alig

eléd tárt fontos döntésekről, holott már kiépült a társadalom intézményes
védekező rendszere, mi működését napi s helyi szinten kell kikövetelni.

Ami érthetetlen, nem felfoghatatlan, miért érthetetlen, de felfoghatatlan
mindig érthetetlen marad, úgy született, ha született, kicsiben igaz, nem nagyban,

és e kétfélét áthidalja a lélek, számára a világ a valódi nagyság,
de azt ha bejárja, kívülre nem kerül, az lenne nem tapasztalt halhatatlanság,

de mivel tud róla, forrását keresi, csak megismerve tud rá gondolni,
maga képessége emelve szellemmé, mi lehet közben társakkal közös holmi,

s más alakban adottan végtelen örök, de nem szabadulunk okozati lánctól,
észbeli béklyóba veri szabad elménk, így lesz csapongás kötetlen szárnyalásból,

mikor a lényegünk egyesülve örül, ünnepi magasságból nézzük magunkat,
eltörpülnek kicsinyes különbségeink, felértékeljük szeretett világunkat,

oly azonosságokat találunk benne, mi megbecsül múltat, régi elődökét,
kik ugyanúgy látták értelmünk határát, alvó kráter mélyén Földanya köldökét,

csillagoknak pontos rendje szerint éltek, földre rajzolt alakzataikon jártak,
mindenségéből éreztek oly részesülést, téli fagyban idézése forró nyárnak,

megszolgáltatlan jutalom létjelenlét, lépcsőzetességét mi építjük tovább,
közben élet legyen nyugalom tengere, mint jöttünk, elhagyjuk elevenesség korát,

de míg itt, most vagyunk, nézzünk úgy egymásra, kiknek szemtükrében legmesszebbre látunk,
közös értelemmel világosság támad, jóság fényre szívünk kapuján át vágyunk,

egyek vagyunk élők, holtak, eljövendők, legszigorúbban is szentek társasága,
hiba nincsen bennünk, akadozni lehet, nem hinni ebben bűn, megbocsátás ára

még több, jobb cselekvés felduzzasztott mell-lel, benne légneműként terjengő reménység
állandósága, időtlen tapasztalat, isteni távlatok mindennapi létként.

Mióta van tudomány, igen jól látszik, hogy eszünk értelme másképpen működik,
mint a világmozgató törvényszerűség, és ez a szakadék más téren is ködlik.

Ahogy megismertük, körülöttünk mi van, kézzel és szemmel foghatókat figyeltünk
leginkább, színes, zsúfolt képpé állt össze külvilág, s volt benne sok, mi néha eltűnt.

Álldogálók mellett mozgékonyakat is tapasztaltunk, mindezt hasznunkra kerestük, anyatermészetként tekintettünk rájuk, változatosságuk tápláléknak vettük.

Szemhunyás és éjszaka sötétjét okkal azonosítottuk, összekötve élet szaporodás-szerű megjelenésével, hogy minden kezdődik, s egyszer majd véget ér.

Azonosságokat számláltunk okosan, egybefoglalva a tulajdonságukat, ilyenből a legtöbbet az égen láttuk, mintha sötétségben mutatnák az utat.

Földi vonalakkal utánozhatókként fényes terjedelmes alakzataiknak történettel pótoltuk ki párhuzamát, éj nappallá téve tükör titkainknak.

De ez csak nagybani változatlanságot fedett le elménkben, apróban matatva kezesbáránnyá lett s szelíd növényekké ellenséges vadság, boldogságot adva.

Ma sikernek mondjuk, mi kibontakozott akkor évszázadok alatt, mi szép múltunk lehetne, ha megbecsülnénk, megtanulva minden lépését, hová bajban jó nyúlunk.

És hát éppen ez a tudomány lényege, hogy megismételhetően épít újat, oly nyilvános, bárki fel tudja használni, közkinccsé válva közös szekeret húzhat.

De éppen itt csúszott hiba gépezetbe, mint mikor vadállat keveredik közénk, életünk értelmét mohón elragadta, eszmei felügyelőt állított fölénk.

Mindannak teremője nevében lép fel, minek megismerésében szorgoskodva határainkat egyre messzebbre toltuk, eszközöként terjed megromlottság odva.

Ugyan magas fokoz űzött mesterség lett kevesek által értett tudomány ügye, miközben embertömegeket fosztanak meg tőle, inkább maradjon örök gügye.

És a jótét lélek bele is menekül terjesztett kétségből bizonyosságba, nem kíváncsi már az élet lényegére, rábízta magát régi csillagvilágra.

A múlttal garázdálkodó orgazdákat nem ismerjük, ha jól tették a dolgukat, a maguk szempontjából persze, ördögi módon tökéletesen, nem hagyva lyukat,

min beláthatnánk igazi állapotba, sőt, úgy intézve az utókor életét, eszünkbe se jusson arról kutakodni, ki volt itt a történelem szerint előbb.

Mármint a valóságos eseményeket, előd szereplőket figyelembe véve,
nemcsak a győztesek által diktált leírást, mi érdekből font kötéllal kötött kéve,

miből majd földünkön kereszteket raktak, s lettek új falvaink a régiek helyett,
sőt asztagok is városokként épülve, hogy az új világunk kitöltse a teret.

Ezt már nekünk szánták, csak hogy már szolgaként, előtte lepusztították a terepet,
minden szántóföld lett, erdő és legelő, mi mozdítható volt, mind felkerekedett

és messzire került, új várkastélyokba, meg szoktuk csodálni mai turistaként,
mindennek minálunk írmagja se maradt, megaláznak pogány, nomád kirakatért,

mit hamisan homlokunkra biggyesztettek, vagy a nemességünk megtették bűnbaknak,
amink volt, nem is volt, s ha igen, akkor meg a világ szégyene, alja hatalmaknak.

Nemcsak pusztává tették virágzó földünk tehát, hanem a lelkünket is béklyóba
verték, nehogy szellemünk újraéledjen, szítva emberséget rossz helyett a jóra.

Sok hazugságot használtak fel hozzá, földönfutóvá lettünk – örök földművesek,
kik állatainkat is házunkba tettük, ne fázzanak télen legyenek szívesek.

Minket raktak képzelt szekérre, lovakra, mint akik mást nem tettek, csak vándoroltak,
az útjukba esőket lehengettek, fölégették, s persze gyilkoltak, raboltak.

De bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű, fordítva volt a dolog, mi voltunk bölcssek,
ők meg újdonság hódítók, koncra lesők, áldozatok lettek termő dombok, völgyek.

Azokon mi vagyunk a lakosok máig, javaink java még mindig elvándorol
olyan messzeségbe, hogy nem tudjuk kikhez, de a szívünk mélyén igaz múltunk honol.

Hogy a természetnek saját törvénye van, lépten-nyomon tapasztaljuk, de hogy ennek
milyen következményei vannak miránk, megértéséhez tudás közel nem enged.

Mert az a gondolkodásunkra hasonlít, véges létezés csúcsára hogy jutottunk,
az érzékelhetővel megismerkedni, sokáig ilyen szinttől függött a sorsunk.

Környezeti tényezőket, szereplőket jegyeztünk meg eleinte az elménkben,
azok képét, összefüggését tároltuk, hívtuk elő és használtuk cselekvésben.

De a felgyülemlett nagymértékű készség fejben tartani az élet-csínját-bínját,
egyszersak már kikíváncozott belőlünk, azóta beszédek mások eszt bírják.

Így vált közössé elszakadva ismeret kézzelfogható és képi valóságtól,
és sokkal gyorsabban képes lett dúsulni, önálló, független létközeget gyártón.

Ám ekkor az ember megijedt magától, hogy végsősoron nemlétezöhöz jutott,
de ezzel sokáig meg tudott békélni, belátva, csak a természet után futott.

Tisztelni kezdte az örök különbséget a robogó világ és önmaga között,
az égen talált rögzült állandóságot, lelke nyugalma néha oda költözött.

Ezek ünnepnapok voltak, ismétlődés szívet melengető szép bizonyossága,
hogy a körforgásban tovább lépegetünk, gondoskodik róla mindenség gazdája.

És ez a Nagy Természet volt, belátatlan végtelenségének számunkra valóság
ígéret feltételezhetőségével, kihez-kihez viszonya keménység, jóság.

Akkor viszont még nem tévesztettük össze a világműködést a gondolatunkkal,
mint utóbb, amikor célokságba fűltünk, dűltünk törvényein, mintha ördög sugdal.

És már követelőztünk is tőle, mintha hozzánk hasonló személyiség lenne,
és majd teljesíti minden kívánságunk, csupán rokonszenvet kell kelteni benne.

Kijózanodásunk akkor kapott lángra, mikor sokan lettünk, mint égen a csillag,
s bár azokról megtudtuk, hogy miként vannak, ha tudásunk másról nem, de rólunk hírt ad.

Nem volt-e múlt is az, ha nagy ma a jelen, hiszen a Föld se volt semmivel se kisebb,
a kérdés nem a földfelszínen mereng, hanem az emberi nagyságnak ad tisztet.

Azt pedig nem a kiterjedésen mérjük, bár a hosszú idő létszámot is növel,
de hatékonyságon, semmitől se félünk, mi a napok során egymásután jön el.

És mivel már korábban beilleszkedtünk, állat-fokunkon a természet rendjébe,
az a többlet, amivel emberré lettünk, úgy feltöltött, legyen bennünk lelki béke.

S hogy a kezdeti korban milyenek voltunk, egyáltalán nem oly lehetetlen kérdés,
mert bár millió éveket átugrottunk azóta, ugyanolyan súlyú a mérték,

mi kiszabja életünknek folyamatát, feltételrendszerünk aligha változott,
etetni kell ma is megszületett babát, s temetni, ki közülünk elhalálozott.

Ami közte van, bár ezernyi más lett különböző korszakok és helyek szerint,
követelmény, kövesse gondolkodást tett, ne fordítva, s a Nap, mi fölöttünk kering,

mindenünk forrása és nem pótolható, hiába fordulunk el istenarcától
önző, lázadó, vélt újdonságnak ható irányba, őt nem foghatjuk ki a hámból,

örök szabályozásától mentesülni, mintha egész világmindenség lehetne
otthonunk, parancsra nem fog úgy fütyülni létünk, hogy kis rész nagy erőre vezette.

Ha máshol több, valahonnan el kell venni, s míg kevesen voltunk, nem okozott gondot
más élőlény életterét megszüntetni, de ma már, mikor minden lebetonozott,

hová embertömeg büszkén beköltözik, nem tud lélegezni Földünk saját bőre,
az élelmiszerlánc is keresztbe törik, kényszer válaszolnunk ingadozó hőre,

s bár ismerjük sokaknak az alkotórészét, és másból lebontva létrehozuk egyre,
mi nem bírjuk működtetni az egészét, csak utólag tudunk felérni a hegyre,

mit most rakunk, de onnan kellene látni sosemvolt tájon rejtőzködő veszélyeket,
miközben miránk végzetes lehet bármi, végtelen apróság, mi alkot itt teret.

Háttérsugárzásnak nevezhetnénk talán, mi hálózatosan, és mindenre kihat,
így ha uralkodnál a világon magán, legyen benned hozzá istenhez mért szimat.

De az inkább visszafordít önmagunkhoz, ahogy emberiség útját megtekintjük,
így ne különb legyünk, mérve magunk múlthoz, szerény kicsinységünkben érjük el szintjük.

Tanulni kellene a történelemből, mondják nekünk mindkét oldalról, vesztesekéről,
vagyis miénkről, és győztesekéről, azaz minden másik oldalról körülöttünk.

Legalább annak örülni, ami maradt, mert nem véletlenül nem vagyunk a sorsnak
kegyeltjei, annyi bűnünk volt előtte, vezekelni kell érte több nemzedéknek.

De hogy miben vétkeztünk, amiben más nem, az nincs kimondva sosem egyértelműen,
s míg az összességünk sújtja megbélyegzés, egyénenként és csoportosan gyötörnek.

Mintha lennének köztünk elítélendők, akik sokkal jobban felelősek azért,
amivel vádolják egész közösségünket, hogy más népek rovására akart élni.

Ezzel pedig ellentétet szítanának nemzeten belül, felkeltve gyűlöletet,
nem elnyomók és kiszolgálók felé, hanem egymás között keressünk bűnbakot.

Ideig-óráig ment ez és felszínen fejet is hajtottunk, de nem hunytunk szemet,
túlélés jutalmát igazságnak adva kerestük életünk sajátos törvényét.

Félig-meddig ezt már első alkalommal is megtaláltuk, de hályog volt szemünkre,
hogy velünk egyívásúak igáztak le haladást, majd testvérharc nem csökkent sosem.

De miután megismétlődött bukásunk és idegen ellenség vett rajtunk erőt,
nyilvánvalóvá vált különállás ténye, mi mélyebbre vezet, mint vesztes háború.

A tisztánlátás tűzében fellázdadtunk, minek következtében szentekké lettünk,
s utána már másként viselünk elnyomást, kitöltve lelkünk megtalált javainkkal.

Ezek eszmeiségünkől táplálkoznak, minden embert egyenrangúként kezelnek,
természetességből veszik képességük, földön mennyet élnek közösségük révén.

A természetnek megengedett a múltját lehető legrészletesebben feltárnunk,
de az emberre ez így nem vonatkozik, ott még eléggé gyermekcipőben járunk.

Mintha stafétafutás más pályán menne, egyiken az élettörténet mozoghat,
másikon emberé, aki élő ugyan, de eszes is, a kettő nem találkozhat.

Nem származhat utóbbi előbbiből, nem szellemiségünk testi mivoltunkból,
mert akkor mindannyian egyformák lennénk, megszabadulhatnánk nyűgüinktől, jármunktól.

Hogy mitől valójában, azt hosszadalmas kifejteni, ráadásul nem láthatunk
elég tisztán, mert a felszín takarja a mélyet, hol a közösség lényege lapul.

Ez pedig kettős, hogy erős rendet látunk rajtunk uralkodni, felhatalmazása
túlnő rajtunk, isteni magasságokba, s mi eredetünk, rendeltetésünk tára.

Ezért lett az ember önérdeme kevés, hogy megindokolja saját létrejöttét,
sőt a természet is csak fahangon szólalt, míg isten belé nem oltotta a zöngét.

Míg ki nem gyúlt az értelem fénye bennünk, amitől kiderült, a világ is eszes, legalábbis mi úgy találjuk mindegyre, de akkor hozzá isten előbb volt kegyes.

Így hát mi is származhatunk természeti úton korábbi kezdetlegesebb lényi elődöktől, mire fel hát a tilalom, mi erről kíváncsiságunkat lebeszéli.

Sőt a' bizonyos igát rakja nyakunkba, avagy tehertételként hátunkra ülnek olyan irányítók, akiknél messzebb látunk, ha bátor tetteink okosságot szülnék.

Mi sokkal nagyobb biztonsághoz vezethet, mint ahogyan most minden feláldoztatik, hisz' isten nem kiválasztottakat kedvel, de ésszerűség és öröm mélyén lakik.

Nem tudhatunk róla mást, mint hogy végtelen és örök, kívül lévén időn és téren, mi pedig belül, így múltat és jövődőt élünk, határunk érte szellemi fényen.

A felszíni béke mögötti csúf ügyek ha borzalmasságra válnak, kapkodjuk fejünket, hogy ilyen lehet, szörnyülködünk csoportokon, mint omlik le eszmetornyuk.

Pedig ha pontos elemzést igényeltünk, mélyére láthattunk már folyamatoknak, hogy mint természet, gazdaság se érzékeny méltányosságra sem, nemhogy igazságra.

Mint áradás folyik lentebbi részekre, befektetöt gyenge ellenállás vonzza, hogy az ő szempontja érvényesülhessen, ott addig élőkre nem nagyon van gondja.

Főként az életterükre fáj a foga, bányát nyit alattuk, kivágja erdőjüket, munkaerejüket sem úgy hasznosítja, mint addig szokás volt, mást követel tőlük.

Így aztán helyiek inkább rosszul járnak, ahogy haladásnak mondott érdek terjed, nem válogathatnak lehetőségekből, míg az elnyomók egyre többet mernek.

De nem véletlen volt egységes a földön egészen sokáig a műveltség szintje, csak a tájegységek éghajlata miatt volt pár különbség életmódra tekintve.

És az az emberiség úgy eléldégelt megszámlálhatatlan évezredek során, mindent elvégzett a maga idejében, nem jött soha semmi későn, avagy korán.

Természettől függött időszámítása, de nem mindene, mi felé ma lépdelünk, nem is pazarolt és nem is szűkölködött, önállóságban élt, ellentétben velünk.

Inkább átfogó képe volt a világról, míg mi könnyen elveszünk a részletekben,
emlékei lényeglátását mutatják, míg mi egymást akadályozzuk meg ebben.

Nem irigység követel egyenlőséget, egyfelől, az igazságosság nevében,
miközben a józan észre hivatkozik, többre mennénk egymás tartalmas terében.

Ettől az elzárást, tehetség eldobást olyanok kényszerítik ránk, kevesen,
kiknek gazdagságát rendszerbe foglalta, s védi béke nyugton, háború hevesen.

Ám megfordult arány, természetjavaké népességre nézve, ki kell kényszerítsen
legjobb megoldást földkerekség ügyében, embertelen lesz, ha feltétele nincsen.

Cél nélküli célszerűségű természet azért ne legyen utánozandó példa,
hogy célkitűzést a maga helyén tegyünk, mert ami nem az, nem érhet sose célba.

Inkább a hasonlóságot fedezzük fel, ha rátekintünk zöldülő környezetre,
mint fű nő, egyre úgy gyarapodunk mi is, s ez érvényes testre és lélekre.

Persze a fák az ég felé törnek, de ez nem ugyanaz, mintha odatartanának,
ahogy mi mehetünk legmagasabb csúcsra, ők törvényt szabnak függőleges formának.

Rakódnak egymásra egyre növekedve hajtások, föld-merőleges tengelyt nyújtva,
hogy akár még száz év múlva is álljanak, ferdén növénynek nem lehet hosszú múltja.

Ilyen egyenesség miránk is jellemző, nemcsak állva járunk négylábúság helyett,
jellemünk is akkor legegységesebb, legigazabb, ha egyenes úton mehet.

Ez az egyszerűség is csupán eszköz, mi állat- s növényvilághoz társít szépséget,
s jó nekünk, ha bonyolult egyszerűből áll össze, majd tűz mindent egyszerűvé éget.

És még sokkal inkább szándékot látunk hozzánk közel élő, tartott állatokban,
szemükből is szeretnénk kiolvasni, hogy mit akarnak, semmi se lehet titokban.

Ám ez mind csak emberi megközelítés szüleménye, néha átka, mert károsan
hat nemcsak külvilág megítélésére, de magunkról is hiedelem lesz „hozam”.

Mintha a világ célja csak az lenne, hogy minket szolgáljon, mindig körbeugráljon,
mint gyerekkorunkban történt „jó” esetben, nem hagyjuk, életünk valósággá váljon.

Mert hogy itten minden az emberért lenne, és mi koronák lennénk a teremtesen,
nem eleve adottsága mindenségnek, sokat dolgoztunk érte, s ma is légy résen,

hogy ne téveszd össze, ha egy bot alkalmas valamire, már te héjaztad le, fémét
olvasztani kellett előbb, s formába öntve lesz gép alkatrésze, emberségünk tények

gyűjteménye, melyeket mi ismertünk fel, anélkül természet része maradnának,
mint mi is, és megosztjuk ismeretünket, célszerűen ki-ki szép hivatásának.

Nemzet és állam annyira nincs egy szinten, hogy együtt emlegetni őket tévedést
hordoz, a nemzet magára úgy tekintsen, mint szervesült emberiség képviselést

önmaga magvalósító állapotra, egyedi egyetemes azonosságra,
hol művelődés szerteágazó bokra ahány ember, annyi eredmény virága.

Mert más útja-módja nincs olyan elvontság működésének, amit ember elérhet,
hogy keze, agya egyívású rokonság, mégis ő kell hozzá, hogy éljen az élet,

oly természetességgel, mint felkel a Nap, rendelkezessen minden tulajdonsággal,
mi számunkra csak kiindulási alap, és anyanyelvi gondolkodással szárnyal.

Az állam ehhez segítő eszköz lehet, lesz is, ha belső törvényeket betartat,
ami tagjai által teremtetett keret, szép tetterőt serkent, jó nyugalmat altat,

s a külső feltételek határát őrzi, lebont közlekedési akadályokat
más nemzetek felé, őket is meggyőzi, közösségünk kitermel általánosat.

És az ilyen felfogás nagy tétet takar, első pillantásra nem is vesszük észre,
csak az ellenkezője mutatja hamar, hogy az emberlét sorsa kerül veszélybe,

ha összekeveredhet eszköz és cél ügye, az állam a saját határát átlépve
rátamad más népre, ne fakadjon rügye, s ottani megtévesztetteket csal lépre.

Álképviseletet hirdet mindenségnek, kitalált szerkezetet erőltet művi
módon összetákolt, haladónak véltnek, csonkolt szolgálnak, s alárendelt tűri,

befelé fordulva családjától remél és nyer oltalmat, tart meg erkölcsiséget,
mi igaz szívében végtelenül zenél, nyelvi gazdagságba elrejt bölcsességet.

Használjunk hát fogalmára illő nevet minket boldoggá vagy semmivé tevőre,
ki nemzetek fölöttiként rajtunk nevet, akik hagyatkozunk hagyomány erdőre,
bitorlók ők, ingyenélők csoportjával, vagyonuk a mi munkánknak köszönhetik,
kik az egész Földön rendelkeznek házzal, sorsuk kisebb nemzett közösségbe vetik.

Őstörténetünk előzi ókorunkat, utóbbi középkorunkat, külön-külön
lehetséges érdemben beszélni róluk, bár eddig különböző okból jobbra

összemoszták e korszakainkat, hamis eredményre jutottak, későbbieket
helyezve korábbinak fenntartott polcra, mintha minekünk nem lett volna ókorunk,

se középkorunk igazán, monda szinten megjelenő adatokból építkezve
készült el szinte legkésőbbi időben megjelent múltban szerepeltetett népünk,

de nem tisztázva sem a létszáma, sem megszületésének pontos helyszíne,
a hozzávetőlegesség nyert nagy teret, vélt vagy valós hasonlóságok medrében,

modernkori megfigyeléseket visszavetítve a távoli időkbe, máshol
látottakat miránk alkalmazva, sosem bizonyítva, hogy kire hatott, milyen

volt valóban egy találmány terjedése, és mikor történt, mennyi ideig tartott,
honnan jött és hová vezetett a hatás. Más népnek szabad ókorban gyökerezni,

csak nekünk nem, holott itt a latin nyelvet ötszáz évvel tovább beszéltük, mint akik
újlatinnal örökösnek számítanak, vagy hatalomban szereplőket osztályoz

utókor, a mieinket kirekesztve a szalonképességből, kereszténységből,
kinyomva innen, mai szülőföldünkről, messze földről idevándoroltatva, s mint

hontalan földönfutót megbélyegezve, egész népet azonosítva kisszámú
katonasággal kimondatlanul, de csak a hódítókról hírt adva, őket minden-

áron befeketítve, a dolgos népről nem beszélve, akiknek műveltsége volt
mindannak alapja, szolgáltatott magas színvonalon haladáshoz kellő erőt,

„emberanyagot” a honvédségbe, fémet a fegyverekhez és kovácsokat, nem is
szólva elvont szellemi téren látszó nagy fölényről, erkölcsi kiteljesedésről.

Mindez nincs, nem lehet előzmények nélkül, csak helyben gyökerezve van magyarázat minden vívmányunkra, aminek meglétét is elvitatták tőlünk, s el is lophatták,

ha helyünkön magukat itt toroztatták, időnkét modern korig homályosítva, nem szakaszolva valós eseményekkel egyeztetve, s így őstörténettel pótolta

lett ókorunk s középkorunk első fele, mi kijár nekünk mai tudatunk gazdag tartalmaként, de el kell különítenünk, hisz másoknak is mi adtuk eredendően.